

گزارش

محمد رضوانی

روزنامه نگار

چشم‌انداز طلا در سال ۲۰۲۵ چیست؟ با توجه به تصمیمات بانک‌های مرکزی، تغییرات احتمالی نرخ بهره چه تأثیری بر ارزش طلا خواهد داشت؟ آیا با افزایش آشفتنگی‌های ژئوپلیتیکی، طلا جایگاه خود را به‌عنوان یک دارایی امن حفظ خواهد کرد؟ در این گزارش به بررسی داده‌های تاریخی، ارزیابی‌های تحلیلی حرفه‌ای و سناریوهای موجود برای نرخ ارز طلا در سال ۲۰۲۵، سال‌های آینده و چشم‌انداز بلندمدت آن می‌پردازیم.

قیمت فعلی جهانی هر اونس طلا در زمان تنظیم این گزارش حدود ۲۸۰۰ دلار است. بررسی تاریخ طلا نشان می‌دهد که این فلز گران‌بها در سال ۱۹۹۹ پایین‌ترین قیمت خود، یعنی ۲۵۲.۵ دلار را به ثبت رساند و در روزهای اخیر به بالاترین قیمت خود، یعنی ۲۸۱۷ دلار رسیده است.

در حالی که شرکت‌های تحلیل گر، افزایش قیمت طلا را در سال ۲۰۲۴ پیش‌بینی می‌کردند، اغلب چنین افزایشی را متصور نبودند و حدس می‌زدند که قیمت طلا بین ۲۴۴۱ تا ۲۶۵۱ دلار متغیر باشد، اما به دلیل مسائل مختلف از جمله نوسانات زیاد بازار و تقاضای فزاینده برای دارایی‌های امن، شاهدیم که قیمت طلا از قم تاریخی ۲۸۰۰ دلار نیز عبور کرده است. بر اساس پیش‌بینی به‌روز شده پایگاه LongForecast، تخمین زده می‌شود که قیمت طلا در سال ۲۰۲۵ به ۳۱۵۰ دلار نیز برسد و تا پایان امسال، این نرخ احتمالاً در محدوده ۳۱۵۰ تا ۳۳۵۶ دلار قرار خواهد گرفت.

تحلیلگران می‌گویند طلا در سال ۲۰۲۶ احتمالاً با نوسانات بالاتری مواجه خواهد شد. به گفته پایگاه Gov Capital، این فلز گران‌بها بین ۳۴۴۰ تا ۴۹۰۷ دلار در نوسان خواهد بود و ارزش طلا در معرض ناآرامی‌های ژئوپلیتیکی و تعدیل سیاست‌های پولی بانک‌های مرکزی باقی خواهد ماند.

همچنین تحلیلگران پروژه CoinPrice Forecast پیش‌بینی کرده‌اند که تا سال ۲۰۳۰، طلا وضعیت خود را به عنوان یک دارایی امن اولیه حفظ خواهد کرد و به طور بالقوه با متوسط رشد سالانه بلندمدت تقریباً هفت درصدی به ۵۰۸۵ دلار خواهد رسید.

تحلیلگران طیف وسیعی از پیش‌بینی‌ها، از برآوردهای محافظه‌کارانه‌ت‌ا پیش‌بینی‌های بسیار خوش‌بینانه را ارائه می‌دهند که البته همگی چشم‌انداز صعودی طلا را در سال‌های آینده ترسیم می‌کند. عوامل اولیه مؤثر بر حرکت قیمت‌ها، نرخ بهره، عرضه و تقاضا و بازار جهانی، تنش‌های ژئوپلیتیکی و کاهش ارزش پول در شرایط افزایش تورم و بی‌ثباتی در کشورهای توسعه‌یافته است.

به گفته شورای جهانی طلا نیز این فلز ارزشمند برای بهترین عملکرد سالانه خود در بیش از یک دهه اخیر آماده است. همه نگاه‌ها بر این معطوف شده که دور دوم ریاست جمهوری دونالد ترامپ چه تأثیراتی بر اقتصاد جهانی دارد. سرمایه‌گذاران هیجان‌خواه ممکن است از موج اولیه جریان‌های ریسکی سود ببرند اما جنگ‌های تجاری با لقوه و نیروهای تورمی ممکن است به رشد اقتصادی کمتر از حد انتظار منجر شوند.

طبق گفته شورای جهانی طلا، اجماع بازار در مورد متغیرهای

بررسی سیر قیمت و ذخایر فلزات گرانبها در دنیا

بازار طلا در ۲۰۲۵ به کدام سمت خواهد رفت؟

کلان‌کلیدی مانند تولید ناخالص داخلی، بازدهی و تورم، نشان‌دهنده رشد مثبت اما بسیار کمتر برای طلا در سال ۲۰۲۵ است. رشد صعودی می‌تواند ناشی از تقاضای قوی‌تر از انتظار بانک مرکزی باشد. تغییر در سیاست پولی که منجر به نرخ‌های بهره بالاتر می‌شود، احتمالاً چالش‌هایی را به همراه خواهد داشت. علاوه بر این، سهم چین در بازار طلا کلیدی خواهد بود. در واقع طلا به ترکیبی از عواملی که بر نقش آن به عنوان کالای مصرفی و یک دارایی برای سرمایه‌گذاری تأثیر می‌گذارد، واکنش نشان می‌دهد.

رشد ۲۸ درصدی قیمت طلا در سال ۲۰۲۴

قیمت طلا در سال ۲۰۲۴ بیش از ۲۸ درصد افزایش یافت و به‌طور متوسط ۲۲ درصد بیشتر از سال ۲۰۲۳ معامله شد. طلا در سال ۲۰۲۴ به ۴۰ رکورد جدید رسید و کل تقاضای آن در فصل سوم این سال برای اولین بار از ۱۰۰ میلیارد دلار گذشت. تقاضای سرمایه‌گذاری، به ویژه از طریق معاملات خارج از بورس، با جریان پنهانی از ریسک ژئوپلیتیکی و نوسانات در بسیاری از بازارهای مالی منطقه‌ای حمایت می‌شد. بانک‌های مرکزی نیز با افزایش سرعت خرید در اوایل اکتبر ۲۰۲۴، به اضافه کردن طلا به ذخایر سالانه خود ادامه دادند. در فصل سوم سال، با شروع کاهش نرخ بهره توسط بانک‌های مرکزی، سرمایه‌گذاران غربی نیز به طلا روی آوردند. طلا یکی از دارایی‌ها با بهترین عملکرد در سال ۲۰۲۴ بود و از اکثر دارایی‌های اصلی بهتر عمل کرد.

پیش‌بینی بازار طلا در سال ۲۰۲۵

اکنون برای سال ۲۰۲۵ همه نگاه‌ها به آمریکاست. دور دوم ریاست جمهوری ترامپ ممکن است به اقتصادهای محلی کمک کند اما به همان اندازه می‌تواند باعث ایجاد خطر برای سرمایه‌گذاران در سراسر جهان شود.

بنابراین اقدامات فدرال رزرو و جهت‌گیری دلار آمریکا همچنان محرک‌های مهمی برای طلا خواهند بود اما همان‌طور که چند سال گذشته نشان داده است، این دو تنها عوامل تعیین‌کننده عملکرد طلا نیستند. باید بر چارچوب قوی‌تری تکیه کرد که به ما امکان می‌دهد سهم همه بخش‌های عرضه و تقاضای طلا را در نظر بگیریم.

به‌طور مشخص، منظور ما عواملی است چون نقش توسعه اقتصادی

اقتصاد

atiyeno.ir

بهاءالدین حسینی هاشمی

مدیر عامل اسبق بانک صادرات

تبعات حرکت به سمت

ارز تگ‌نرخ‌ی

نرخ ارز در دو ماه اخیر مسیری هیجانی را در پیش داشت که عوامل درونی و بیرونی بسیاری در این وضعیت اثرگذار بوده است. یکی از مهم‌ترین اقداماتی که در مدت اخیر بر بازار ارز اثرگذار بود، رویکرد تک‌نرخ‌ی کردن ارز است. این سیاست نرخ ارز را از نرخ دستوری خارج کرد و متعاقب آن دیگر دولت مجبور به توزیع ارز در بازار غیر تجاری نیست.

برخی کسانی که در بازار غیرتجاری ارز هستند و تقاضای ارزی دارند، در گذشته و پیش از تغییر رویکرد دولت برای حرکت به سمت تک‌نرخ‌ی کردن ارز، از بازار ارز رانت کسب می‌کردند و بی‌شک امروز بسیاری از کسانی که از چندنرخ‌ی بودن ارز منفعت می‌شدند، تلاش می‌کنند که با جوسازی در بازار آزاد، دولت و سیاست‌گذار پولی را وادار کنند ارز را با نرخ‌های کمتر، توزیع کند تا در نهایت بتوانند از رانت ارزی به نفع خود کسب سود کنند.

علاوه بر این همواره سه‌ماهه پایانی سال، زمانی است که بازار به استقبال تورم سال آینده می‌رود. همچنین تقاضاهای ارزی در این سه‌ماه با افزایش روبه‌رو است و تقاضای ارز در بازار آزاد برای توره‌ای مسافرتی وجود دارد. با این حال، در بخش تأمین ارز تجاری نیز، بازار کشور و تولیدکنندگان از جمله در زمینه سواد غذایی و به‌ویژه پوشاک در ماه‌های آخر سال در جهت افزایش تولید خود برای تأمین نیاز بازار، نیاز ارزی بیشتری دارند. همچنین از آنجایی که پایان سال و آغاز سال جدید با ماه رمضان هم‌زمان است، برای تأمین نیازهای کالاها و مواد غذایی تقاضای ارز نیز بیشتر از سال‌های دیگر است. بنابراین، در سه‌ماهه پایانی سال، تقاضا برای ارز به طرز چشمگیری افزایشی است.

اتفاقات خارجی مانند آمدن ترامپ به عنوان رئیس‌جمهور جدید در آمریکا، از دیگر عوامل روانی اثرگذار بر بازار آزاد ارز است. همچنین وقایع تحولات منطقه‌ای که در سوریه و لبنان رخ داد بر بازار ارز اثرگذار بود.

در گذشته شرایط به نحوی بود که در زمان نوسانی شدن بازار آزاد و رشد روند قیمت ارز، کسانی که از ورود و دخالت دولت در بازار آزاد سود می‌بردند، واسطه‌ها بودند. به‌نظر می‌رسد که دولت در این شرایط نباید در بازار آزاد ارز دخالت کند تا درس عبرتی برای کسانی شود که از نوسانات هیجانی کسب سود می‌کنند و با جوسازی، ارز گران‌قیمت را به مردم فروخته و ارز ارزان‌قیمت را پس از مداخله بازارساز و سیاست‌گذار خریداری می‌کردند.

از طرف دیگر باید اقدامات دولت به نحوی باشد که اخبار خوب را به اقتصاد و جامعه مخابره کند. پرواضح است که تنش سیاسی به ناپسامانی در عرصه اقتصادی دامن می‌زند. به هر حال، رئیس‌جمهور جدید و دولت او در ماهه‌های اخیر به روی کار آمده و برنامه‌هایی را در دستور کار خود دارند. بنابراین باید به دولت مجال و فرصت لازم داده شود تا بتواند برنامه‌ها و اصلاحات مد نظر خود را عملی کند و تا زمانی که برنامه عملی نشود، نمی‌توان نتیجه آن را مشاهده کرد. اصلاحات اقتصادی زمان‌بر است و حداقل دولت باید در دو سال اول کار خود، مورد حمایت قرار بگیرد.

هدف‌گیری در سیاست‌گذاری پولی و مقامات اقتصادی دولت درست و مناسب است. ما امروز در حال حرکت به سمت تک‌نرخ‌ی شدن ارز هستیم که بسیاری از تقاضاهای کاذب را از بین می‌برد، ثروت ملی به حراج نمی‌رود، رانت ارزی توزیع نمی‌شود و فرار سرمایه و خروج پول از کشور نیز رخ نمی‌دهد.

با این حال، برای تحقق این سیاست ارزی و جلوگیری از پیامدهای منفی آن، باید از افشار کم‌درآمد حمایت کرد.

بانک‌های مرکزی در نقش خریدار طلا
بانک‌های مرکزی تقریباً ۱۵ سال است که خریدار خالص طلا بوده‌اند. اهمیت طلا در ذخایر خارجی و نقشی که به عنوان ذخیره ارزش‌سند بلندمدت و در مواقع بحران ایفا می‌کند و همچنین این واقعیت که ریسک اعتباری ندارد، به خوبی شناخته شده است. نقش طلا در میان بدهی‌های رو به افزایش دولتی و عدم اطمینان ژئوپلیتیکی، به خوبی روشن شده است.

در حالی که تقاضای بانک‌های مرکزی احتمالاً رکورد نخواهد زد اما همچنان قوی باقی می‌ماند. بنابراین بانک‌های مرکزی بخش مهمی از این بازار باقی خواهند ماند. خرید بانک‌های مرکزی مبتنی بر سیاست است، بنابراین پیش‌بینی آن دشوار است اما بررسی‌ها و تحلیل‌ها نشان می‌دهد که روند فعلی به قوت خود باقی خواهد ماند.

از نظر کارشناسان، تقاضای بیش از ۵۰۰ تن (روند تقریبی بلندمدت) همچنان اثر مثبت خالصی بر عملکرد طلا خواهد داشت. آن‌ها معتقدند تقاضای بانک‌های مرکزی در سال ۲۰۲۵ فراتر خواهد رفت اما کاهش سرعت پایین‌تر از این سطح می‌تواند فشار بیشتری بر طلا وارد کند.

نتیجه اینکه اگر انتظارات موجود در بازار ثابت باشد، احتمالاً طلا در محدوده فعلی باقی خواهد ماند. با این حال، ترکیبی از نرخ‌های بهره بالاتر و رشد اقتصادی کمتر می‌تواند بر سرمایه‌گذاران و مصرف‌کنندگان تأثیر منفی بگذارد. این امر می‌تواند به شکل ویژه در آسیا مشهود باشد. در مقابل، کاهش چشمگیر نرخ بهره، یا بدتر شدن شرایط ژئوپلیتیکی یا بازار، عملکرد طلا را بهبود می‌بخشد.

در نهایت، یک عامل بازرسی کلیدی، میزان تقاضای بانک‌های مرکزی خواهد بود و عملکرد و قیمت نهایی طلا به تعامل چهار محرک اصلی طلا شامل توسعه اقتصادی، ریسک، هزینه فرصت و تکانه‌های بازار بستگی دارد.

ذخایر طلای کشورهای دنیا

در این میان ذخایر طلای کشورها نیز از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. ذخیره طلا به مقدار طلایی گفته می‌شود که توسط بانک مرکزی یک کشور نگهداری می‌شود و عمدتاً به عنوان تضمینی برای بازپرداخت وعده‌های پرداخت به سپرده‌گذاران و حفظ ارزش پول ملی در نظر گرفته می‌شود.

شورای جهانی طلا تخمین می‌زند که کل طلای استخراج شده در دنیا تا سال ۲۰۱۹ در مجموع ۱۹۰ هزار و ۴۰ تن بوده است، اما تخمین‌های مستقل دیگر تا ۲۰ درصد متفاوت هستند. گفته می‌شود ارزش کل طلایی که تا به حال استخراج شده، از ۱۵ تریلیون دلار فراتر رفته است.

طبق آنچه در پایگاه ویکی‌پدیا آمده، تا ماه اوت سال ۲۰۲۴، کشور ایالات متحده با بیش از ۸۰۰۰ تن طلا از ذخایر طلای دنیا در صدر کشورهای صاحب طلا قرار دارد و کشورهای آلمان (۲۳۰۰ تن)، ایتالیا (۲۸۰۰ تن)، فرانسه (۲۴۵۰ تن)، روسیه (۲۳۳۰ تن)، چین (۲۲۵۰ تن)، سوئیس (۱۰۰۰ تن)، هند (۸۵۰ تن)، ژاپن (۸۴۵ تن) و هند (۶۱۲ تن) در رتبه‌های دوم تا دهم این فهرست قرار دارند. پس از آن‌ها نیز ترکیه، بانک مرکزی اروپا، لهستان، تایوان، پرتغال، ازبکستان، عراق، عربستان، بریتانیا، قرقاقستان و لبنان قرار دارند.

تقاضای آسیایی طلا

چین و هند بزرگ‌ترین بازارهای طلای جهان هستند. به‌طور کلی، آسیا بیش از ۶۰ درصد تقاضای سالانه طلا را تشکیل می‌دهد (به استثنای بانک‌های مرکزی) و نمی‌توان سهم آن در عملکرد طلا را دست کم گرفت. با این حال، خطر جنگ تجاری بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و تقاضای مصرف‌کنندگان چینی احتمالاً به سلامت رشد اقتصادی، چه از طریق ابزارهای عادی چه از جانب محرک‌های دولتی بستگی دارد.

در حالی که همان عواملی که بر تقاضای سرمایه‌گذاری روی طلا در سال ۲۰۲۴ تأثیر گذاشتند، هنوز وجود دارند، طلا ممکن است با رقابت سهام و املاک نیز روبه‌رو شود.

به نظر می‌رسد هند در جایگاه بهتری قرار دارد؛ رشد اقتصادی آن بالای ۵.۶ درصد باقی می‌ماند و هرگونه افزایش تعرفه کمتر از سایر شرکای تجاری ایالات متحده، بر اقتصاد آن تأثیر می‌گذارد. این به نوبه خود می‌تواند از تقاضای مصرف‌کنندگان طلا حمایت کند.

در عین حال، محصولات سرمایه‌گذاری مالی طلا رشد قابل‌توجهی داشته‌اند و در حالی که بخش کوچکی از کل بازار را تشکیل می‌دهند، به اکوسیستم طلا افزوده شده‌اند.

دود دعوای تولیدکنندگان و واردکنندگان به چشم مردم رفت

کابوس برنج ۲۰۰ هزار تومانی در بازار

مورد نظر این سؤال پیش می‌آید که باتوجه به کافی بودن میزان تولید چه اتفاقی تا این اندازه منجر به افزایش قیمت شده است؟

در این میان برخی مسئولان از جمله سید باقر موسوی‌زاده، بازرس ویژه وزیر جهاد کشاورزی بر این نکته تأکید دارند که شرایط عادی است و انبارها و قبضت مناسبتی دارند؛ لذا قیمت سازه‌ی‌ها در بازار برنج قابل‌توجه نیست. بازرس ویژه وزیر جهاد کشاورزی با اشاره به التهاب بازار در برخی از محصولات کشاورزی مانند گوجه‌فرنگی و سیب‌زمینی و اخیراً برنج، بیان کرد: «متأسفانه با قیمت‌های بازارساز مواجه هستیم که خیلی درست نیست و موجب ورود دولت برای ایجاد تعادل در بازار می‌شود.»

موسوی‌زاده با بیان اینکه دولت نمی‌خواهد درباره قیمت برنج حاکمیتی عمل کند، گفت: «به دنبال اعمال قیمت منطقه‌ی، هم برای تولیدکننده و هم برای مصرف‌کننده هستیم.»

او بخشی از التهاب قیمتی بازار برنج را در آستانه روزهای پایانی سال و تقارن آن با عید نوروز و ماه مبارک رمضان دانست و تأکید کرد: «می‌خواهیم آرامش به بازار برگردد؛ زیرا اتفاقی نیفتاده و شرایط عادی است و انبارها وضعیت مناسبی دارند.» صالح محمدی، رئیس سازمان جهاد کشاورزی گیلان، برنج را محصولی استراتژیک و با ارزش دانست و گفت: «در چند سال اخیر شاهد اتفاقات نگران‌کننده در بازار برنج ایرانی بودیم.»

او با اشاره به خشکسالی سال ۱۴۰۰ و به دنبال آن، واردات بی‌رویه برنج، افزود: «کاهش قیمت برنج کیفی موجب آزار

وارداتی در گمرکات موجب شده بود که حتی در مقطعی وزارت صمت بابت احتمال بروز بحران در این بازار هشدار دهد. بدین‌ترتیب اوایل مهرماه علیرضا شاه‌میرزایی، معاون وزیر صمت در نامه‌ای به دبیر ستاد تنظیم بازار ضمن اشاره به رسوب برنج در گمرکات اعلام کرد که در صورت تداوم این وضعیت احتمال بروز بحران در بازار برنج وجود دارد.

در بخشی از این نامه آمده بود: «به استحضار می‌رساند با توجه به انباشت برنج‌های پشت گمرک و ناترازی برنامه واردات وزارت جهاد کشاورزی با نیاز واقعی کشور، پیش‌بینی خالی‌شدن بازار از برنج وارداتی پس از ماه‌های محرم و صفر که بالاترین بیک مقطعی تقاضای این کالا در کشور است متأسفانه محقق شده و اکنون علاوه بر برنج وارداتی، بازار اقلام برنج ایرانی نیز دچار التهاب شده و با افزایش قیمت و بعضاً کمیابی مواجه شده است. در صورت تداوم این وضعیت احتمال بروز بحران در بازار برنج و سرایت به سایر بازارها قابل پیش‌بینی است. علی‌رغم ثابت ماندن نرخ ارز ترجیحی و همچنین قیمت جهانی برنج وارداتی نسبت به سال گذشته و به‌رغم تمام تمهیدات نظارتی تاکنون شاهد افزایش حدود ۵۰ درصدی قیمت برنج وارداتی در سطح بازار بوده‌ایم.»

سهراب سهرابی، مجری طرح گندم و برنج وزارت جهاد کشاورزی چندی پیش در گفت‌وگویی با «آتیه‌نو» گفته بود: «تولید این محصول استراتژیک ۲۰۰ هزار تن در سال جاری افزایش خواهد یافت.»

او همچنین یادآور شده بود که اکنون در ۱۹ استان کشور برنج کشت و برداشت می‌شود. حال با توجه به اظهارات

گزارش

بازار برنج امسال را می‌توان بازاری پرحاشیه دانست که دعوای همیشگی واردکننده و تولیدکننده گویی در آن شدت بیشتری گرفته و تأمین این محصول اساسی را برای مردم با دشواری‌های مضاعفی همراه کرده است. طی هفته‌های اخیر نیز اخبار مربوط به برنج ۲۰۰ هزار تومانی خانواده‌ها را با نوعی نگرانی در تأمین این قوت غالب مواجه کرده است.

اکنون قیمت برنج دودی درورد به کیلویی ۳۰۰ هزار تومان و برنج دم سیاه صدی دودی به کیلویی ۲۰۰ هزار تومان رسیده است. البته انواع دیگر برنج در بازار قیمت‌های کمتری دارند. با این حال در نهایت قیمت محصول داخلی افزایش نشان می‌دهد. برنج خارجی نیز احتمالاً با تأثیر گرفتن از قیمت محصول داخلی و نرخ رو به رشد ارز از این وضعیت در امان نخواهد بود و قیمت آن بالا می‌رود.

در فصل برداشت محصول امسال، گروهی اصرار و تأکید بسیار داشتند که لازم است برای حمایت از تولیدکننده داخلی جلوی واردات برنج گرفته شود. البته هر ساله در فصل برداشت برای چندین ماه شاهد ممنوعیت واردات هستیم اما امسال دعوای میان واردکنندگان و تولیدکنندگان گویا جدی‌تر شده بود و در این باره حاشیه‌های متعددی ایجاد شد. بر این اساس در نیمه اول سال به نوعی شاهد گرانی برنج خارجی بودیم و حال گویا نوبت محصول داخلی رسیده است.

به‌طور معمول زمانی که قیمت برنج ایرانی بالا می‌رود بخشی از جامعه برای تأمین این خوراک استراتژیک به سراغ نمونه‌های خارجی می‌روند. امسال رسوب نمونه‌های